

N:o 17.

Ank. till Riksd. Kansli den 25 Jan. 1886, kl. 2 e. m.

*Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till lag
angående ersättning af allmänna medel till vittnen i brott-
mål; Gifven Stockholms Slott den 22 Januari 1886.*

Sedan Riksdagen i underdånig skrifvelse den 20 Maj 1885 anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och, oberoende af förslag angående ombildning af rättegångsväsendet i dess helhet, för Riksdagen framlägga ett hufvudsakligen på de af Nya Lagberedningen föreslagna grunder bygdt förslag till ändrade bestämmelser beträffande ersättning åt vittne, som i brottmål blifvit af allmän åklagare inkalladt och sig inställt, samt Kongl. Maj:t vid underdånig föredragning af berörda skrifvelse åt Nya Lagberedningen uppdragit att utarbета förslag i det ämne, som i Riksdagens skrifvelse afsåges, har Beredningen afgifvit sådant förslag, hvilket derefter undergått föreskrifven granskning i Högsta Domstolen; och vill Kongl. Majt, med öfverlemnande af de i Statsrådet och Högsta Domstolen i ärendet hållna protokoll, härmed, jemlikt 87 § Regeringsformen hafva i nåder föreslagit Riksdagen att antaga följande

Förslag

till Lag angående ersättning af allmänna medel till vittnen i brottmål.

Med upphäfvande af Kongl. kungörelsen angående ersättning till vittnen i brottmål den 6 Augusti 1881, förordnas som följer:

1 §.

Hvar som i brottmål, der allmän åklagare å tjenstens vägnar för talan, af åklagaren åberopas såsom vittne och inställer sig vid domstol, eger

att, så framt vittnet äskar ersättning och domaren pröfvar sådant skäligt, för sin inställelse njuta ersättning af allmänna medel med högst en krona 50 öre till vittnets uppehälle för hvarje dag, som för resan och vistandet vid domstolen erfordras, och dessutom, derest vittnets hemvist är beläget på minst 5 kilometers afstånd från det ställe, der domstolen sammanträder, skjutspenningar för en häst fram och åter eller, der jernvägs- eller ångbåtslägenhet kan för resan eller någon del deraf begagnas, afgift för billigaste plats å bantåg eller ångbåt.

Enhanda rätt till ersättning tillkommer den, som i mål af nämnda beskaffenhet blifvit enligt domstols förordnande inkallad såsom vittne, eller af åklagaren åberopats eller enligt domstols förordnande inkallats för att upplysningsvis höras.

2 §.

Beslut öfver yrkande om ersättning, hvarom ofvan sägs, skall utan dröjsmål meddelas och gånge i verkställighet, ändå att det ej vunnit laga kraft. Skriftligt besked om beslutet skall, der det begäres, samma dag utan afgift tillhandahållas den, som fått ersättning sig tillerkänd.

3 §.

Har den, som, enligt hvad i 1 § sägs, blifvit till domstolen inkallad, sitt hemvist på minst 5 kilometers afstånd från det ställe, der domstolen sammanträder, och saknar han medel till bekostande af sin inställelse, göra derom ofördröjligen anmälan, å landet hos kronofogden eller länsmannen i orten, i Stockholm hos Öfverståthållarembetet samt i annan stad hos Magistraten; och åligger det den, hos hvilken sådan anmälan skett, att ombesörja, dels att den inkallade medelst förskott af allmänna medel å resekostnaden eller på annat lämpligt sätt beredes tillfälle att sig vid domstolen inställa, dels ock att domstolen derom erhåller kännedom.

4 §.

I slutliga utslaget skall domstolen pröfva, huruvida den kostnad, som af allmänna medel enligt denna lag utgått, skall till statsverket återgåldas, vare sig af allmän åklagare eller af enskild part. Ej må åklagaren dertill förpligtas i annat fall, än då åtalet blifvit utan skäl anställt.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Nils v. Steyern.

*Utdrag af protokollet öfver Justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott Fre-
dagen den 6 November 1885,*

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Statsministern *Themptander*,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Grefve *Ehrensward*,
Statsråden: *Lovén*,
von Steyern,
Friherre von Otter,
Hammar skjöld,
Richert,
Ryding,
von Krusenstjerna,
Friherre Tamm.

Chefen för Justitiedepartementet Statsrådet von Steyern anmälde i
underdånighet:

3:o.

Att sedan Kongl. Maj:t, vid underdånig föredragning den 11 sistlidne
September af Riksdagens skrifvelse den 20 nästföregående Maj om ändrade
bestämmelser beträffande ersättning åt vittne, som i brottmål blifvit af all-
män åklagare inkalladt och sig inställt, åt Nya Lagberedningen uppdragit
att hufvudsakligen på de grunder, hvilka angifvits i Beredningens den 6
Juni 1884 afgifna betänkande angående rättegångsväsendets ombildning, ut-
arbeta förslag till författning i det ämne, som i Riksdagens skrifvelse af-
såges, hade Nya Lagberedningen uti underdånig skrifvelse den 2 inne-
varande November sådant förslag afgifvit; varande detsamma af följande
lydelse:

»Förslag till Lag, angående ersättning af allmänna medel till vittnen i brottmål.»

Med upphäfvande af Kongl. kungörelsen angående ersättning till vittnen i brottmål den 6 Augusti 1881, förordnas som följer:

1 §.

Hvar som i brottmål, der allmän åklagare å tjenstens vägnar för talan, af åklagaren åberopas såsom vittne och inställer sig vid domstol, eger att, så framt vittnet det äskar och domaren pröfvar sådant skäligt, för sin inställelse njuta ersättning af allmänna medel med högst en krona 50 öre till vittnets uppehälle för hvarje dag, som för resan och vistandet vid domstolen erfordras, och dessutom, derest vittnets hemvist är beläget på minst 5 kilometers afstånd från det ställe, der domstolen sammanträder, skjutspenningar för en häst fram och åter eller, der jernvägs- eller ångbåtslägenhet kan för resan eller någon del deraf begagnas, afgift för billigaste plats å bantåg eller ångbåt.

Enahanda rätt till ersättning tillkommer den, som i mål af nämnda beskaffenhet blifvit enligt domstols förordnande inkallad såsom vittne eller för att upplysningsvis höras.

2 §.

Beslut öfver yrkande om ersättning, hvarom ofvan sägs, skall utan dröjsmål meddelas och gånge i verkställighet, ändå att det ej vunnit laga kraft. Skriftligt besked om beslutet skall, der det begäres, samma dag utan afgift tillhandahållas den, som fått ersättning sig tillerkänd.

3 §.

Har den, som, enligt hvad i 1 § sägs, blifvit till domstolen inkallad, sitt hemvist på minst 5 kilometers afstånd från det ställe, der domstolen sammanträder, och saknar han medel till bekostande af sin inställelse, göre derom ofördröjligen anmälan, å landet hos kronofogden eller länsmannen i orten, i Stockholm hos Öfverståthållarembetet samt i annan stad hos magistraten; och åligger det den, hos hvilken sådan anmälan skett, att ombesörja, dels att den inkallade medelst förskott af allmänna medel å resekostnaden eller på annat lämpligt sätt beredes tillfälle att sig vid domstolen inställa, dels ock att domstolen derom erhåller kännedom.

4 §.

I slutliga utslaget skall domstolen pröfva, huruvida den kostnad, som af allmänna medel enligt denna lag utgått, skall till statsverket återgäldas, vare sig af allmän åklagare eller af enskild part. Ej må åklagaren dertill förpligtas i annat fall, än då åtalet blifvit utan skäl anställt.»

Föredraganden hemställde, att Kongl. Maj:t tacktes för det ändamål 87 § Regeringsformen omförmäler genom note ur protokollet infordra Högsta Domstolens yttrande öfver ifrågavarande förslag.

Hyad Departementschefen sålunda hemställt behagade, på tillstyrkan af Statsrådets öfrige ledamöter, Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla.

Ex protocollo

C. P. Hagbergh.

(Afskrift.)

Till Konungen.

Genom nådigt bref den 11 sistlidne September har Eders Kongl. Maj:t, med anledning af Riksdagens underdåniga skrifvelse den 20 nästföregående Maj om ändrade bestämmelser beträffande ersättning åt vittne, som i brottmål blifvit af allmän åklagare inkalladt och sig inställt, åt Nya Lagberedningen uppdragit att hufvudsakligen på de grunder, hvilka angifvits i Beredningens den 6 Juni 1884 afgifna betänkande angående rättegångsväsendets ombildning, utarbета förslag till författning i det ämne, som i Riksdagens skrifvelse afses.

Uti berörda skrifvelse har Riksdagen anført, hurusom de bestämmelser angående ersättning i vissa fall till vittne i brottmål, hvilka innehölles i

nådiga kungörelsen den 6 Augusti 1881 samt i nådiga kungörelsen den 8 Oktober 1851, icke kunde anses tillfredsställande, i anseende hvartill och då Nya Lagberedningen i dess ofvan nämnda betänkande föreslagit förändrade bestämmelser i ämnet, hvilka syntes Riksdagen välbetänkta samt egnade att tillfredsställa de berättigade önskningarne om ändring i nuvarande förhållandet, Riksdagen anhållit, det Eders Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och — oberoende af förslag angående ombildning af rätttegångsväsendet i dess helhet — för Riksdagen framlägga ett hufvudsakligen på de af Nya Lagberedningen föreslagna grunder bygd't förslag till ändrade bestämmelser beträffande ersättning åt vittne, som i brottmål blifvit af allmän åklagare inkalladt och sig inställt.

De af Nya Lagberedningen föreslagna grunder för lagstiftning i ämnet, sådana de äro i det så kallade principbetänkandet affattade, återfinnas i samma betänkandes tredje del, XVI kapitlet 26 §. De tre första momenten af denna § innefatta föreskrifter om vittnes rätt till skälig ersättning för omkostnader och tidsspillan, om förpligtelse för enskild part, som inkallat vittne, att gälda dylik ersättning samt om skyldighet för målsegande eller tilltalad, som är på fri fot, dels att, då han vill till vittnesmål inkalla någon, hvars vistelseort är belägen på visst afstånd från det ställe, der vittnet skall höras, ställa säkerhet för den vittnet tillkommande ersättning, dels ock att, i fall vittnet uppgifver sig sakna tillgång att bestrida kostnaden för inställelsen, genom lemnande af förskott eller på annat lämpligt sätt bereda vittnet tillfälle att inställa sig vid förhöret; och innehåller samma § vidare i 4 momentet följande:

»Inkallas vittne af allmän åklagare, skall ersättningen till vittnet genast förskottsvis gäldas af allmänna medel enligt väsentligen med nu gällande föreskrifter öfverensstämmande särskild taxa; och bör för ersättningens utbekommande skriftligt besked om det fastställda beloppet utan dröjsmål afgiftsfritt tillhandahållas vittnet genom domstolens ordförande eller tjänsteman vid domstolen.

Denna bestämmelse gäller äfven för det fall att vittne inkallas enligt domstolens förordnande eller på begäran af tilltalad, som hålles häktad.

Erfordras i dessa händelser förskott, såsom i föregående mom. sägs, eller annan åtgärd för att bereda vittnet tillfälle att inställa sig vid domstolen, har vittnet att sådant genast anmäla hos åklagaren eller Konungens Befallningshafvande, som derutinnan förfar på sätt för ändamålet synes lämpligast.»

Enligt nästföljande § i principbetänkandet skola de sålunda föreslagna reglerna tillämpas äfven i fråga om personer, som varda inkallade för att,

på sätt och under vilkor betänkandet i öfrigt innehåller, höras upplysningsvis utan afläggande af vittnesed.

Vid en jämförelse med nu gällande stadganden i de hänseenden, hvarom här är fråga, befinnas de föreslagna och af Riksdagen förordade ändringarne och tilläggen bestå väsentligen derutinnan: att, då jemlikt 1881 års kungörelse allenast de vittnen, hvilka blifvit af allmän åklagare å tjenstens vägnar åberopade i mål, der åklagaren för talan å brott af den beskaffenhet att det kan af honom åtalas utan angivelse af målsegande, ega att, då domaren det pröfvar skäligt, af allmänna medel undfå ersättning för sin inställelse, denna förmån nu skulle utsträckas till vittnen, som i hvarje brottmål, der allmän åklagare utför tjenstetalan, blifvit, vare sig af honom eller af tilltalad, som hålles häktad, åberopade och sig instält; att i lag skulle stadgas skyldighet för vederbörande att, sedan vittnets ersättning blifvit bestämd, utan dröjsmål och afgiftsfritt tillhandahålla vittnet skriftligt besked, enligt hvilket ersättningsbeloppet finge till vittnet utbetalas; samt att den inkallade, om han ej kunde af egna medel bestrida inställesekostnaden, borde genom offentlig myndighet sättas i tillfälle att iakttaga behörig inställelse.

Från dessa grunder har alltså Nya Lagberedningen haft att utgå vid fullgörande af det nu förelagda uppdraget; och får Beredningen härmed redogöra för de mindre väsentliga modifikationer derutinnan, som vid utarbetande af lagförslag i ämnet ifrågakommit.

Om det i allmänhet lärer böra såsom riktig grundsats erkännas, att en hvar, som uppå vederbörlig kallelse infunnit sig vid domstol för att höras i mål, der han ej sjelf är part, och som förty enligt lag eger att för sin kostnad och tidspillan i anledning af inställelsen erhålla godtgörelse, bör anses berättigad att, så vidt möjligt är, utan afvaktande af målets utgång och oberoende af de omständigheter, som inverka på frågan om ersättningsskyldigheten parterne emellan, utbekomma sådan godtgörelse, så synas de förut omförmälda, i 1881 års kungörelse upptagna bestämmelser, hvilka äfven dessförinnan sedan år 1845 varit gällande, angående rätt för vittne, som af allmän åklagare i vissa brottmål åberopats, att förskottsvis af statsmedel utfå skälig godtgörelse, böra med lika fog tillämpas i hvarje fall, der vittnet blifvit antingen af allmänna åklagaren å tjenstens vägnar åberopadt eller ock på grund af domstolens förordnande inkalladt. I ena som i andra fallet är vittnets skyldighet att hörsamma kallelsen, likasom dess äfventyr i händelse af uteblifvande, enahanda; och i båda fallen är inställelsen föranledd af åtgärd eller pröfning, som på ett statens organ i utöfningen af dess tjänst ankommit. Att emellertid tillämpningen af nämnda grundsats, så vidt angår vittnen, som inkallats på grund af domstolens förordnande, i allmänhet ej kan ifrågakomma i andra mål än ransakningar angående gröfre brott, följer

af grunderna för nu gällande rättegångsväsende. Om nemligen domstol uppskjuter ett der anhängiggjort mål för att lemna åklagare eller enskild part rådrum till inkallande af uppgifven person, om hvars hörande begäran blifvit framställd, så lärer detta ingalunda kunna betraktas såsom ett beslut, hvarigenom domstolen förordnat, att samma person skall till afhörande i målet inkallas. Endast i det fall att domstolen pröfvat lagligt meddela ett beslut af sistnämnda beskaffenhet, sker kallelsen på grund af domstolens förordnande; och under sådant förhållande synes den omständighet, huruvida beslutet fattats med eller utan föranledande af åklagare, angifvare eller tilltalad, vare sig häktad eller på fri fot, i ingen mån böra inverka på den inkallades rätt att utan onödig omgång få inställesekostnaden godtgjord.

Till följd häraf synes någon särskild föreskrift om dylik rätt för den tilltalades vittnen, i händelse han hålles häktad, icke vara behöflig. På domstolen bör i allt fall ankomma att i hvarje mål pröfva, om och till hvad belopp fordrad ersättning må utgå med iakttagande af stadgade beräkningsgrunder, i hvilket hänseende Beredningen ej funnit anledning frångå de i 1881 års kungörelse influtna bestämmelser. Har någon blifvit, jemlikt domstols föreskrift, inkallad för att höras upplysningsvis i mål af förenämnda beskaffenhet, torde billigtvis i fråga om ersättning för inställesekostnaden enahanda bestämmelser böra tillämpas.

Med grunderna och ändamålet för sålunda ifrågasatta föreskrifter öfverensstämmer ock, ej allenast att beslut i ämnet skall utan dröjsmål meddelas och gå i verkställighet, såsom äfven förut gällande stadganden förutsätta, utan ock att den, som fått ersättningen sig tillerkänd, berättigas att utan afgift bekomma skriftligt besked om beslutet samma dag han det begär.

Till förebyggande deraf att någon, som under ofvan berörda förhållanden blifvit till domstol inkallad, men saknande egna medel att bekosta sin inställelse, kunde genom sitt nödtvungna uteblifvande komma att underkastas de påföljder, vite eller hemtning, som endast den i slikt fall tredskande rätteligen sig ådrager, hafva särskilda stadganden funnits erforderliga. Vistas den inkallade å ort, som är belägen på mindre afstånd än 5 kilometer från stället för domstolens sammanträde, torde emellertid något behof af särskild åtgärd från det allmännas sida desto mindre böra förutsättas, som reseersättning af statsmedel i sådan händelse ej kan den inkallade af domstolen tillerkännas. Vistas han åter längre bort, bör på ett efter förhållandena passande sätt honom beredas tillfälle att efterkomma kallelsen. Sådant kan ske, exempelvis, derigenom att för den inkallade anskaffas biljett för resa å bantåg eller ångbåt, att honom tillåtes medfölja åklagare eller annan, som färdas till den ort, der domstolssammanträdet eger rum, eller att han förses med nödigt förskott å resekostnaden. Derest för ändamålet erfordras för-

skott, lärer utan tvifvel så väl pröfningen af behovet som utbetalningen af förskottet böra ankomma på den myndighet i orten — magistrat eller kronofogde — som under uppbördsansvar innehar de allmänna medel, af hvilka förskottet skall utgå. Likväl och på det att det åsyftade ändamålet må ernås utan svårighet för den inkallade och med minsta tidsutdrägt, har det synts Beredningen tjenligt, att den inkallade, om han vistas å landet, må, i stället för att vända sig till den till äfventyrs aflägsset boende kronofogden, om han så vill, anmäla förhållandet hos ortens länsman, hvilken, i fall resekostnadsförskott finnes behöfligt, har att likmätigt sin tjenstepligt derom göra anmälan hos kronofogden. I Stockholm torde den pröfning eller åtgärd i öfrigt, hvarom nu är fråga, böra tillkomma Öfverståthållarembetet.

De belopp, som sålunda af statsmedel utbetalts, vare sig på grund af domstols beslut eller för att bereda medellös person utväg att på kallelse infinna sig vid domstol, äro att betrakta såsom förskott, i den mening, att det ännu återstår att bestämma, hvem som lagligen bör vidkännas denna del af rättegångskostnaden. Afgörandet häraf bör alltså i sammanhang med den slutliga pröfningen af målet åligga domstolen, ehvad yrkande derom blifvit framställt eller icke. På sätt redan är stadgadt, må dock ersättningskyldighet i sådant afseende ej åläggas allmän åklagare i annat fall än att han finnes hafva saknat skäl för åtalets anställande.

Förutom de stadganden i ofvan berörda hänseenden, hvilka, sammanförda i en författning, komme att träda i stället för bestämmelserna i 1881 års kungörelse, torde emellertid ytterligare föreskrifter kunna meddelas i syfte att bereda lättnad för utbekommande af ifrågavarande ersättningsbelopp. Enligt Kongl. kungörelsen den 8 Oktober 1851 angående förändrade stadganden i afseende å ersättning, i vissa fall, af allmänna medel till vittnen i brottmål erfordras för utbekommande af ersättningen, att vittnet, förseet med transsumt af domstolens beslut, anmäler sig hos kronofogde eller magistrat, eller i Stockholm hos Statskontoret. I sådant hänseende kunde såsom tillägg till nyssnämnda författning stadgas:

att den ersättning till vittne i brottmål, som enligt domstols beslut skall af allmänna medel utgå, får till vittnet, uppå dess anmälan, med företeende af vederbörligt besked angående domstolens ifrågavarande beslut förskottsvis utbetalas;

att vid Häradsrätt berörda utbetalning må samma dag, vittnet blifvit i målet hört, verkställas af åklagaren i målet, der denne är kronofogde

eller länsman, men i annat fall af någon vid domstolen tillstädesvarande länsman, som af kronofogden dertill erhållit uppdrag;

att kronofogden eger i och för sådan utbetalning af vittnesersättningar, der så erfordras, meddela länsman lämpligt förskott emot redovisning till kronofogden, i följd hvaraf, der annan än kronofogde för talan i egenskap af allmän åklagare, uppgift å de personers namn och vistelseort, hvilka af åklagaren till vittnen inkallats, skall skyndsamt tillställas kronofogden i den ort, der ransakningen hålles;

att enahanda föreskrifter skola gälla om utbetalning af den ersättning för inställelse vid domstol, som jemlikt domstolens beslut skall utgå till person, hvilken blifvit dit inkallad för att upplysningsvis höras;

att, då hos Öfverståthållareembetet, magistrat eller kronofogde anmälan gjorts derom att person, som blifvit till domstol inkallad för att vittna eller upplysningsvis höras, saknar medel att bekosta sin inställelse, och det finnes att förskott af allmänna medel enligt lag må för nämnda ändamål användas, Öfverståthållareembetet, Magistraten eller kronofogden eger att förskottsvis utbetala det belopp, som är af nöden för att på lämpligt sätt bereda tillfälle för den inkallade att sig vid domstol inställa, samt att då dylik anmälan gjorts hos länsman, kronofogden likaledes eger att, på länsmannens framställning, vidtaga den åtgärd i berörda afseende, som af omständigheterna påkallas; och torde om exekutors skyldighet att uttaga förskott hos den, som kan hafva känts skyldig att detsamma till statsverket återgälda, så ock i fråga om förskottets redovisning och afförande ur räkenskaperna de i ofvanberörda kungörelse af den 8 Oktober 1851 gifna föreskrifter böra lända till efterrättelse, i sammanhang hvarmed jemväl torde kunna tagas under öfvervägande, huruvida ej det åliggande, som enligt samma nådiga kungörelse tillkommer Statskontoret, att till vederbörande direkte anordna de i kungörelsen omförmälda utgifter, hvad Stockholms stad beträffar, lämpligen kan till Öfverståthållareembetet öfverflyttas.

Derjemte anser Beredningen sig böra erinra derom att, derest det i lag blifver stadgadt, att angående domstolens beslut öfver yrkande om ersättning af allmänna medel skriftligt besked skall, der det begäres, samma dag utan afgift tillhandahållas den, som fått ersättning sig tillerkänd, härmed öfverensstämmande föreskrifter torde böra intagas i förordningarne om expeditionslösen och om stämpelafgiften.

I öfverensstämmelse med hvad sålunda blifvit anfördt får Beredningen i underdånighet afgifva följande

Förslag till Lag, angående ersättning af allmänna medel till vittnen i brottmål.

Med upphäfvande af Kongl. kungörelsen angående ersättning till vittnen i brottmål den 6 Augusti 1881 förordnas som följer:

1 §.

Hvar, som i brottmål, der allmän åklagare å tjenstens vägnar för talan, af åklagaren åberopas såsom vittne och inställer sig vid domstol, eger att, så framt vittnet det äskar och domaren pröfvar sådant skäligt, för sin inställelse njuta ersättning af allmänna medel med högst en krona 50 öre till vittnets uppehälle för hvarje dag, som för resan och vistandet vid domstolen erfordras, och dessutom, derest vittnets hemvist är beläget på minst 5 kilometers afstånd från det ställe, der domstolen sammanträder, skjutspennningar för en häst fram och åter eller, der jernvägs- eller ångbåtslägenhet kan för resan eller någon del deraf begagnas, afgift för billigaste plats å bantåg eller ångbåt.

Enahanda rätt till ersättning tillkommer den, som i mål af nämnda beskaffenhet blifvit enligt domstols förordnande inkallad såsom vittne eller för att upplysningsvis höras.

2 §.

Beslut öfver yrkande om ersättning, hvarom ofvan sägs, skall utan dröjsmål meddelas och gånge i verkställighet, ändå att det ej vunnit laga kraft. Skriftligt besked om beslutet skall, der det begäres, samma dag utan afgift tillhandahållas den, som fått ersättning sig tillerkänd.

3 §.

Har den, som, enligt hvad i 1 § sägs, blifvit till domstolen inkallad, sitt hemvist på minst 5 kilometers afstånd från det ställe, der domstolen sammanträder, och saknar han medel till bekostande af sin inställelse, göra derom ofördröjligen anmälan, å landet hos kronofogden eller länsmannen i orten, i Stockholm hos Öfverståthållarembetet samt i annan stad hos Magistraten; och åligger det den, hos hvilken sådan anmälan skett, att ombesörja,

dels att den inkallade medelst förskott af allmänna medel å resekostnaden eller på annat lämpligt sätt beredes tillfälle att sig vid domstolen inställa, dels ock att domstolen derom erhåller kännedom.

4 §.

I slutliga utslaget skall domstolen pröfva, huruvida den kostnad, som af allmänna medel enligt denna lag utgått, skall till statsverket återgäldas, vare sig af allmän åklagare eller af enskild part. Ej må åklagaren dertill förpligtas i annat fall, än då åtalet blifvit utan skäl anställt.

Med öfverlemnande af ofvan intagna förslag tillika med Riksdagens skrifvelse i ämnet får Beredningen anmäla, att Presidenten K. J. Berg jemlikt nådiga brefvet den 26 Februari 1883 deltagit i Beredningens öfverläggningar angående det afgifna förslaget samt att han i allt hufvudsakligt detsamma biträdt.

Underdånigst

L. Annerstedt.

A. Norberg.

C. Wählin.

Stockholm den 2 November 1885.

Vidimeras

Ex officio:

Carl Boheman.

---

*Utdrag af protokollet öfver ett lagärende, hållet uti Kongl. Maj:ts
Högsta Domstol Måndagen den 16 November 1885.*

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: *Wretman,*
Naumann,
von Hofsten,
Olivecrona,
Svedelius,
Östergren,
Glimstedt.

Expeditionschefen Lilienberg föredrog i underdånighet:

Note ur protokollet öfver Justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet den 6 innevarande November, hvarmedelst, för det ändamål 87 § Regeringsformen omförmäler, Högsta Domstolens yttrande blifvit infordradt öfver följande af Nya Lagberedningen afgifna

*Förslag till Lag, angående ersättning af allmänna medel till vittnen i
brottmål.*

Med upphäfvande af Kongl. Kungörelsen angående ersättning till vittnen i brottmål den 6 Augusti 1881 förordnas som följer:

1 §.

Hvar som i brottmål, der allmän åklagare å tjenstens vägnar för talan, af åklagaren åberopas såsom vittne och inställer sig vid domstol, eger att, så framt vittnet det äskar och domaren pröfvar sådant skäligt, för sin inställelse njuta ersättning af allmänna medel med högst en krona 50 öre till vittnets uppehälle för hvarje dag, som för resan och vistandet vid dom-

stolen erfordras, och dessutom, derest vittnets hemvist är beläget på minst 5 kilometers afstånd från det ställe, der domstolen sammanträder, skjutspenningar för en häst fram och åter eller, der jernvägs- eller ångbåtslägenhet kan för resan eller någon del deraf begagnas, afgift för billigaste plats å bantåg eller ångbåt.

Enahanda rätt till ersättning tillkommer den, som i mål af nämnda beskaffenhet blifvit enligt domstols förordnande inkallad såsom vittne eller för att upplysningsvis höras.

2 §.

Beslut öfver yrkande om ersättning, hvarom ofvan sägs, skall utan dröjsmål meddelas och gånge i verkställighet, ändå att det ej vunnit laga kraft. Skriftligt besked om beslutet skall, der det begäres, samma dag utan afgift tillhandahållas den, som fått ersättning sig tillerkänd.

3 §.

Har den, som, enligt hvad i 1 § sägs, blifvit till domstolen inkallad, sitt hemvist på minst 5 kilometers afstånd från det ställe, der domstolen sammanträder, och saknar han medel till bekostande af sin inställelse, göre derom ofördröjligen anmälan, å landet hos kronofogden eller länsmannen i orten, i Stockholm hos Öfverståthållarembetet samt i annan stad hos Magistraten; och åligger det den, hos hvilken sådan anmälan skett, att ombesörja, dels att den inkallade medelst förskott af allmänna medel å resekostnaden eller på annat lämpligt sätt beredes tillfälle att sig vid domstolen inställa, dels ock att domstolen derom erhåller kännedom.

4 §.

I slutliga utslaget skall domstolen pröfva, huruvida den kostnad, som af allmänna medel enligt denna lag utgått, skall till statsverket återgäldas, vare sig af allmän åklagare eller af enskild part. Ej må åklagaren der- till förpligtas i annat fall, än då åtalet blifvit utan skäl anställt.

Högsta Domstolen fann förslaget icke föranleda till annan anmärkning, än att, då ersättning af allmänna medel syntes böra tillgodokomma jemväl den, som af åklagare åberopas för att upplysningsvis höras, äfven om domstolen ej derom meddelat förordnande, ett tillägg i detta syfte borde göras

vid 1 §; hvarjemte Justitieråden Wretman, Naumann, von Hofsten, Olivecrona, Svedelius och Östergren hemstälde, att orden i samma §: »så framt vittnet det äskar» kunde ändras till: »så framt vittnet äskar ersättning», på det att vittnet icke måtte gå förlustigt om ersättning af allmänna medel derigenom, att vittnet underlåtit att uttryckligen begära att ersättning skulle utgå af allmänna medel.

Ex protocollo

C. P. Hagbergh.

---

*Utdrag af protokollet öfver Justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott Fre-
dagen den 22 Januari 1886,*

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Statsministern *Themptander*,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Grefve *Ehrensward*,
Statsråden: *Lovén*,
              von Steyern,
              Friherre *von Otter*,
              Hammar skjöld,
              Richert,
              Ryding,
              von Krusenstjerna,
              Friherre *Tamm*,
Justitieråden: *von Hofsten*,
                  Glimstedt.

Departementschefen Statsrådet *von Steyern* föredrog det af Högsta Domstolen afgifna yttrande öfver det genom Kongl. Maj:ts beslut den 6
Bih. till Riksd. Prot. 1886. 1 Saml. 1 Afd. 9 Häft.

sistlidne November till Högsta Domstolens utlåtande remitterade förslag till lag angående ersättning af allmänna medel till vittnen i brottmål.

Med tillkännagifvande derjemte, att Statskontoret i underdånigt yttrande tillstyrkt Nya Lagberedningens i sammanhang med nu ifrågavarande lagförslag afgifna förslag till vissa bestämmelser, hvilka, såsom en följd af lagförslagets antagande, borde utfärdas såsom tillägg eller ändring i närdiga kungörelsen den 8 Oktober 1851 angående förändrade stadganden i afseende å ersättning, i vissa fall, af allmänna medel till vittnen i brottmål, anhöll Departementschefen att framdeles få underställa dessa bestämmelser Kongl. Maj:ts pröfning; och hemställde Departementschefen i underdånighet, att ofvannämnda lagförslag, ändradt i öfverensstämmelse med de vid granskningen i Högsta Domstolen framställda anmärkningar, måtte af Kongl. Maj:t godkännas, och jemlikt 87 § Regeringsformen, för Riksdagen till antagande framläggas.

Justitierådet Glimstedt, som vid förslagets granskning i Högsta Domstolen icke biträdt den af Domstolens öfrige ledamöter gjorda hemställan om förändring af de vid början af 1 § förekommande orden »så framt vittnet det äskar», yttrade, att han för sin del fortfarande ansåg en sådan förändring icke böra vidtagas.

Statsrådets öfrige ledamöter tillstyrkte bifall till Departementschefens hemställan.

Hvad Departementschefen hemställt tacktes Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla; och skulle proposition i ämnet till Riksdagen aflåtas i enlighet med bil. litt. B vid detta protokoll.

Ex protocollo

C. P. Hagbergh.
